

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายเร่งรัดปฏิรูปการศึกษาในปี พ.ศ. 2551 ให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาสังคมของประเทศ ยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาของประชาชนให้กว้างขวางอย่างทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ เสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีชีวิตประชาธิปไตย พัฒนาคน ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และสถาบันการศึกษา เพื่อให้การศึกษาสร้างคนและสร้างความรู้สู่สังคมคุณธรรม เน้นสมรรถภาพและประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 7)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 4) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้มีการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน 5 สาระ คือ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 12)

จากแนวทางในการจัดการศึกษาที่กล่าวมา ทักษะการอ่านถูกจัดไว้ในสาระที่ 1 การอ่านนับว่ามีความสำคัญเนื่องมาจากปัจจุบันวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้นและมีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การดำรงชีวิตประจำวันจะต้องอาศัยการอ่าน จึงจะสามารถเข้าใจและสื่อความหมายกันได้อย่างถูกต้องแม้จะมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้แต่ก็ไม่สามารถใช้ทดแทนการอ่านได้ ฉะนั้นคนเราจำเป็นต้องมีทักษะการอ่าน

กล่าวคือ ต้องอ่านสะกดคำได้ถูกต้องมีประสิทธิภาพ เพื่อแสวงหาความรู้ทั้งหลายได้ถูกต้อง การอ่านสะกดคำ ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้และพัฒนาสติปัญญา สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะนักเรียนในระดับประถมศึกษาจำเป็น จะต้องฝึกฝนการอ่านสะกดคำและรู้จักความหมายของคำ ๆ นั้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการอ่านสะกดคำในขั้นสูงสุดต่อไป

การอ่านสะกดคำด้วยการสะกดนิ้วมือและใช้ภาษามือสื่อความหมายของคำ ๆ นั้น สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทำให้การเรียนรู้การอ่านสะกดคำและสื่อความหมายของคำได้ดี สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถแสดงข้อความ เสียง และภาพรวมทั้งภาพเคลื่อนไหวได้ (กรมวิชาการ. 2546 : 2) มาประกอบในเนื้อหาการอ่านสะกดคำด้วยการสะกดนิ้วมือ และอธิบายความหมายของคำด้วยภาษามือ เป็นสื่อในระบบการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนรู้ผลตอบสนองได้รวดเร็วกว่าสื่อประเภทอื่น ยกเว้นสื่อบุคคล ช่วยให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

ความบกพร่องทางการได้ยินถือเป็นความพิการประเภทหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันมีโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้ นักเรียนเหล่านี้ ได้มีการศึกษาที่ทัดเทียมกับเด็กปกติ และให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้เข้าใจกฎเกณฑ์สังคม ให้มีวิชาความรู้ต่าง ๆ เพื่อจะได้สามารถช่วยตนเองได้และดำรงชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้ เช่นเดียวกับคนปกติ ถ้าหากครูผู้สอนไม่มีความเข้าใจลักษณะและธรรมชาติของนักเรียนเหล่านี้แล้วก็จะส่งผลกระทบต่อการศึกษาทำให้เกิดความไม่สอดคล้องกันระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถของนักเรียนทั้ง ๆ ที่นักเรียนมีสติปัญญาปกติ ซึ่งเป็นผลทำให้นักเรียนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีปัญหาในเรื่องสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน การใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนความสัมพันธ์กับครอบครัว และความสัมพันธ์ทางสังคม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องเข้าใจและแสวงหาวิธีการในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียน การสอน เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีบกพร่องทางการได้ยิน ให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างนักเรียนปกติได้

จากคุณสมบัติของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาใช้ช่วยในการเรียนรู้ โดยมุ่งพัฒนาความรู้ความเข้าใจบทเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนและทบทวนเนื้อหาได้ด้วยตนเอง และสามารถเรียนได้ตามความต้องการของนักเรียน หรือเรียนซ้ำก็ครั้งก็ได้จนกว่าจะเข้าใจ บทเรียนสามารถนำเสนอภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียง ทำให้ผู้เรียนมองเห็นภาพได้ชัดเจนและมีความเข้าใจเนื้อหา หลักการ และจะใช้คำถาม คำตอบ การสร้างสถานการณ์

ที่จะเสริมให้ผู้ฝึกการทำแบบฝึกหัดในบทเรียน (พงษ์วิภา ปัญญารมย์. 2549 : 5) จะเห็นว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ช่วยสนองความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ เป็นอย่างดี การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จะช่วยทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย และเรียนอย่างมีความหมาย ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ได้ฝึกปฏิบัติจริงและสามารถ ทำซ้ำ ๆ ได้จนกว่าจะเข้าใจแล้วค่อยไปทำบทเรียนต่อไป

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ในเรื่อง การอ่านสะกดคำ ด้วยการสะกดนิ้วมือและภาษามือ เพื่อให้สอดคล้องกับการรับรู้ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะนำเสนอภาพเคลื่อนไหว ตัวอักษร ภาพนิ่ง และเทคนิคต่าง ๆ มาประกอบในเนื้อหาการอ่านสะกดคำด้วยการสะกดนิ้วมือ และอธิบาย ความหมายของคำเป็นภาษามือ ทำให้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีความน่าสนใจมากขึ้น ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา ซึ่งผลของการศึกษการวิจัยในครั้งนี้ มีประโยชน์ในการ พัฒนาการอ่านสะกดคำและสื่อความหมายของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การอ่านสะกดคำ ด้วยการสะกดนิ้วมือและภาษามือ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 ที่กำหนดไว้ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การอ่านสะกดคำ ด้วยการสะกดนิ้วมือและภาษามือ หลังเรียน และก่อนเรียน
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การอ่านสะกดคำ ด้วยการสะกดนิ้วมือและภาษามือ

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้เนื้อหาการเรียนหลักสูตรการศึกษาเฉพาะความพิการประเภทบกพร่องทางการได้ยิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งมีค่าที่ใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นคำตามบัญญัติคำศัพท์พื้นฐาน แบ่งออกเป็น 5 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

หมวดที่ 2 เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ

หมวดที่ 3 อาหาร เครื่องดื่ม

หมวดที่ 4 เครื่องใช้ในห้องเรียน ห้องสำนักงาน

หมวดที่ 5 เครื่องมือ เครื่องใช้ในบ้าน

2. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

2.2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 22 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ การเรียนรู้ผ่านบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านสะกดคำ ด้วยการสะกดนิ้วมือและภาษามือ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ

4.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.2.2 ความพึงพอใจ

4. เนื้อหาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านสะกดคำ ด้วยการสะกดนิ้วมือและภาษามือ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งมีค่าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และเป็นคำตามบัญญัติคำศัพท์พื้นฐาน

5. การประเมินประสิทธิภาพ หลังจากได้ทำการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเลือกใช้เกณฑ์ในการประเมิน E_1/E_2 เป็นตัวประเมินประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง การนำเสนอเนื้อหาของคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยการสะกดนิ้วมือและภาษามือ แบบฝึกหัด การทดสอบ และการฝึกทักษะทางจอภาพ โดยการออกแบบโปรแกรมให้สามารถตอบสนองนักเรียนในลักษณะการเรียนรู้ มีการเสริมแรงทางจอเมื่อนักเรียนตอบถูกและตอบผิด รวมทั้งการตรวจคำตอบและแสดงผลการเรียนรู้ในรูปภาพของข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) โดยการเข้ารหัสและนำเสนอผ่านคอมพิวเตอร์

การอ่านสะกดคำ หมายถึง การเรียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดได้ถูกต้อง จากคำที่นักเรียนใช้ในชีวิตประจำวัน และมาจากบัญชีคำศัพท์พื้นฐาน ที่นักเรียนอ่านสะกดและสื่อความหมายไม่ได้ แบ่งเป็นหมวด 5 หมวดคำ

การสะกดนิ้วมือ หมายถึง การทำท่ามือที่กำหนดขึ้นสำหรับใช้แทน พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตลอดจนสัญลักษณ์อื่น ๆ ของภาษาประจำชาติ

ภาษามือ หมายถึง ลักษณะการสื่อสารโดยใช้ท่ามือการสะกดนิ้วมือ สีหน้า และกิริยาท่าทางประกอบในการสื่อความหมาย และการถ่ายทอดอารมณ์แทนการพูดระหว่างครูกับนักเรียนตามกิจกรรมการเรียนรู้

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตั้งแต่ 90 เดซิเบลขึ้นไป ในหูข้างที่คิดว่า เป็นนักเรียนที่มีระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติและไม่มีควมพิการด้านอื่นแทรกซ้อน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียนในอ่านสะกดคำ และทราบความหมายของคำ ซึ่งวัดได้จากคะแนนของผู้เรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนเนื้อหาจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การอ่านสะกดคำ ด้วยการสะกดนิ้วมือและภาษามือ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ หมายถึง ตัวเลขที่แสดงผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ในการเรียน ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยคำนวณจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนจบทุกหมวดการเรียน โดยใช้เกณฑ์ E_1/E_2 โดยกำหนดไว้ที่ในระดับ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของคะแนนผู้เรียนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของคะแนนผู้เรียนที่ได้รับจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์จบทุกหมวดการเรียนรู้

ความพึงพอใจ หมายถึง สภาวะของอารมณ์ ความรู้สึกชอบ ยินดี มีความสุข ประทับใจที่ดีของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การอ่านสะกดคำด้วยการสะกดนิ้วมือและภาษามือ ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เรียนสามารถเข้าใจในความหมายของคำ ๆ หนึ่งในส่วนที่อธิบายให้เห็นภาพได้ยาก หรือสื่อสารลำบาก ให้เห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับครูในการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน
3. ได้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การอ่านสะกดคำ ด้วยการสะกดนิ้วมือและภาษามือ สำหรับประกอบการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้เป็นบทเรียนในการประกอบการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ